

27.12.2023

Muistio yrittäjän työtapaturmavakuuttamisesta vuosien saatossa

Sisällys

Muistio yrittäjän työtaturmavakuuttamisesta vuosien saatossa	1
Yrittäjän vapaaehtoinen työajan työtaturma- ja ammattitautivakuutus.....	3
1. Työtaturma- ja ammattitautilain mukainen vakuuttaminen 1.1.2016 alkaen.....	3
1.1. Yrittäjän työajan tapaturmavakuutuksen ottaminen on sidottu YEL-vakuutukseen.....	4
2. Tapaturmavakuutuslain mukainen vakuuttaminen 31.12.2015 asti.....	6
2.1. Vapaaehtoisen työajan vakuutuksen henkilöpiiri oli laajempi	6
2.2. Tapaturmavakuutuslaissa oli omat määritelmät työsuhteiselle työntekijälle ja häneen rinnastettavalle henkilölle	9
2.3. Vakuutusyhtiön vakuutusehdoissa saattoi olla rajoituksia vakuutuksen myöntämiseen ..	12
2.4. Tapaturmavakuutuslain ja työntekijän eläkelain henkilöpiirit eriytyivät toisistaan entisestään 1.1.2011 alkaen.....	12
3. Taulukko työhön osallistuvien yrittäjien/yrhtiömiesten vakuuttamisesta työtaturmavakuutuksella vuosien saatossa	13

Yrittäjän työajan vapaaehtoinen työtapaturma- ja ammattitautivakuutus

Tässä muistiossa kuvataan, miten yrittäjä voi vakuuttaa itsensä työtapaturmien ja ammattitautien varalta voimassa olevan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) (jäljempänä TyTAL) mukaan ja miten yrittäjä vakuutti itsensä tapaturmavakuutuslain (608/1948) aikana.

Muistio on laadittu tukemaan vakuutusyhtiössä tehtävää pitkän latenssijan ammattitaudin korvausvastuullisen vakuutusyhtiön selvittelyä.

1. Työtapaturma- ja ammattitautilain mukainen vakuuttaminen 1.1.2016 alkaen

Lain kokonaisuudistuksessa työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen henkilöllinen soveltamisala yhtenäistettiin työeläkevakuutuksen kanssa. Pakollisen työtapaturmavakuutuksen soveltamisalaa selkiytettiin ja työsuhteen käsite sidottiin työsopimuslain mukaiseen käsitteeseen. Lisäksi laki koskee vain ansiotarkoituksessa tehtävää työtä.

Laissa säädetään edelleen erikseen siitä, milloin yrityksessä/yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevä vähemmistöosakas rinnastetaan työntekijään, vaikka työtä ei tehtäisi työsuhteessa osakeyhtiöön tai muuhun yhteisöön. Myös tältä osin soveltamisala yhtenäistettiin työeläkelainsäädännön kanssa ja huomioon otettiin työeläkelainsäädäntöön vuoden 2011 alusta voimaantulleet muutokset (yrittäjämääritelmän laajennus).

Kokonaisuudistuksen myötä myös työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksessa otetaan omistusosuuden laskemisessa huomioon osakkeiden äänimäärä ja välillinen omistaminen. Laissa myös määritetään, mitä tarkoitetaan johtavalla asemalla, perheenjäsenellä ja avopuolisolla. Laissa myös säädetään siitä, että avoimen yhtiön

yhtiömiestä tai muun yhteisön tai yhtymän sellaista osakasta tai yhtiömiestä, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön tai yhtymän velvoitteista ja sitoumuksista, ei rinnasteta työntekijään.

Itsenäiselle ammatinharjoittajalle työskentelevä perheenjäsen kuuluu pakolliseen vakuutukseen, jos hän tekee työtä työsuhteessa.

Uudistuksen lähtökohta oli, että yrittäjätyön työtapaturma- ja ammattitautivakuuttaminen perustuu edelleen vapaaehtoisuuteen, mutta vakuutuksen saadakseen yrittäjän tuli olla vakuuttanut itsensä yrittäjän eläkelain (jäljempänä YEL) mukaisella vakuutuksella (jäljempänä YEL-vakuutuksella) (pakollinen tai vapaaehtoinen). Uudistuksen myötä vapaaehtoinen työajan vakuutus on tarkoitettu vain yrittäjille, jotka tekevät työtä ansiotarkoituksessa.

1.1. Yrittäjän työajan tapaturmavakuutuksen ottaminen on sidottu YEL-vakuutukseen

TyTALin henkilöllinen soveltamisala on yhdenmukainen ansioperusteisen työeläkevakuutuksen kanssa, joten myös vapaaehtoisen työajan vakuutuksen henkilöpiiri noudattaa YEL:n henkilöpiiriä. Vapaaehtoinen työajan vakuutus koskee vain ansiotarkoituksessa tehtävää yrittäjätyötä.

Henkilöllä, jolla on yrittäjän eläkelain (1272/2006) mukainen eläkevakuutus, on oikeus saada itsensä vakuutetuksi yrittäjätyössä sattuvien vahinkotapahtumien varalta. Vakuutus otetaan yhdestä vakuutusyhtiöstä niin, että se kattaa yrittäjän eläkelain mukaisen eläkevakuutuksen vakuuttaman yrittäjätyön. Vakuutus ei voi alkaa takautuvasti. (188 §)

Kokonaisuudistuksen myötä vapaaehtoisista vakuutuksista ja niiden sisällöstä säädetään laissa yksityiskohtaisemmin. Vapaaehtoiseen vakuutukseen sovelletaan pakollista vakuutusta koskevia säännöksiä, jollei laissa (24 luku) toisin säädetä. Vakuutusyhtiö ei

voi vakuutusehdoilla laajentaa vapaaehtoisen vakuutuksen turvaa. (187 §)

Vapaaehtoista työajan vakuutusturvaa ei voi myöskään rajata vakuutusehdoilla.

Vakuutusyhtiön on myönnettävä siltä haettu vapaaehtoinen työajan vakuutus.

Vakuutusyhtiö voi olla myöntämättä vakuutusta vakuutuksenottajalle, jolta yhtiöllä on eräänntyneitä riidattomia saatavia. Vakuutusyhtiö ei ole myöskään velvollinen myöntämään vakuutusta, jossa käytetään YEL-työtulon enimmäismäärää suurempaa vuosityöansiota eikä YEL-vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan jälkeistä jatkovakuutusta.

Yrittäjän vapaaehtoinen työajan vakuutus päättyy samasta ajankohdasta lukien, josta YEL-vakuutus päättyy. Vakuutus voi päättyä takautuvasti. Vakuutusyhtiön on annettava vakuutuksen päättymisestä päätös vakuutuksenottajalle.

Yrittäjän vuosityöansio, jota käytetään vakuutuksessa ansionmenetykskorvauksen ja perhe-eläkkeen perusteena, on yrittäjälle vahvistetun yrittäjän eläkelain 112 §:n mukaisen, vahinkopäivänä voimassa olleen työtulon suuruinen.

Yrittäjä on velvollinen järjestämään oman eläketurvansa itse ottamalla YEL-vakuutuksen. Myös työtapaturma- ja ammattitautilain lähtökohta on, että henkilöllä, jolla on YEL-vakuutus, on oikeus saada itsensä vakuutetuksi yrittäjätyössä sattuvien vahinkotapahtumien varalta. Siten vapaaehtoisen työajan vakuutuksen vakuutuksenottaja olisi henkilö itse. Asia ilmenee mm. säännöksen sanamuodosta ja pykälän otsikoinnista. Yrittäjällä on vakuuttamista koskevien säännösten nojalla velvollisuus antaa vakuutusyhtiölle kaikki vakuutuksen hoitamista varten tarpeelliset tiedot, mukaan lukien YEL-vakuutusta koskevat tiedot. Yrittäjällä on myös velvollisuus ilmoittaa vakuutuskauden aikana tapahtuvista olennaisista muutoksista, kuten YEL-työtulon muuttamisesta tai YEL-vakuutuksen päättymisestä.

2. Tapaturmavakuutuslain mukainen vakuuttaminen 31.12.2015 asti

Tapaturmavakuutuslain (jäljempänä TapVakL) mukaan Suomessa asuvalla henkilöllä on oikeus saada vakuutetuksi itsensä sekä ne perheenjäsenet ja muut hänen työssään olevat henkilöt, jotka tämän lain mukaan **eivät ole pakollisesti vakuutuksessa**, ja siten turvata itselleen ja mainituille henkilöille oikeus työssä sattuneen tapaturman johdosta tämän lain mukaan myönnettäviin etuihin. (TapVakL 57.1 §)

Tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin mukainen vapaaehtoinen työajan vakuutus oli tapaturmavakuutuslain mukainen vakuutus.

Vakuutus otettiin aina nimetylle henkilölle. Haettaessa vakuutusta oli sovittava, mitä määrää pidettiin vakuutetun vuosityöansiona ja tämä määrä oli niin ansionmenetykskorvauksen kuin vakuutusmaksun perusteena. Ns. sovittu vuosityöansio perustui sopimukseen eikä se aina vastannut YEL-työtuloa. Vuosityöansio tuli kuitenkin sopia sellaiseksi, että se vastasi sitä palkkaa, joka oli kohtuudella maksettava vastaavan ammattitaidon omaavalle henkilölle.

2.1. Vapaaehtoisen työajan vakuutuksen henkilöpiiri oli laajempi

Vapaaehtoisella työajan vakuutuksella vakuutettiin kaikki ne henkilöt, jotka eivät kuuluneet pakolliseen vakuutukseen. Tällaisia olivat Suomessa asuva yrittäjä itse sekä yrittäjän perheenjäsenet ja muut yrittäjän palveluksessa työtä tekevät henkilöt, jotka eivät kuuluneet pakolliseen vakuutukseen.

Vapaaehtoisella työajan vakuutuksella voitiin siten vakuuttaa sellaiset johtavassa asemassa työskentelevät henkilöt, jotka omistumääränsä tai määräysvaltansa johdosta jäivät pakollisen vakuutuksen ulkopuolelle. Edellytyksenä oli kuitenkin, että henkilö teki työtä esim. vakuutuksenottajana olevan yrityksen lukuun.

Myös toimeksianto- ja konsulttisopimuksien perusteella tai freelancerina tehty työ vakuutettiin 57 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella, vaikka henkilöllä ei ollut YEL-

vakuutusta. Myös työ- ja virkasuhteen ulkopuolella tehtävä luottamushenkilötyö, kuten esimerkiksi yhteisön hallituksen tai jonkin lautakunnan jäsenenä tehty työ, voitiin vakuuttaa tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella.

Vapaaehtoisen työajan vakuutuksen henkilöllinen soveltamisala ja henkilöpiiri sai siten sisältönsä tapaturmavakuutuslain 1–2 §:stä.

Vapaaehtoisen työajan vakuutuksen myöntäminen ei edellyttänyt, että henkilö oli vakuuttanut itsensä YEL-vakuutuksella.

Tapaturmavakuutuslaissa oli omat määritelmänsä työsuhteiselle työntekijälle ja työntekijään rinnastettavalle johtavassa asemassa työskentelevälle henkilölle. **Laissa ei ollut nimenomaista määritelmää yrittäjästä**, mutta henkilöä, joka jäi pakollisen vakuutuksen ulkopuolelle eikä ollut tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettu työntekijä, pidettiin yrittäjänä.

Tapaturmavakuutuslain 1 §:n mukainen määritelmä työntekijästä ja johtavassa asemassa työskentelevästä henkilöstä vastasi asiasisällöltään vuoteen 2011 asti työntekijän eläkelain (jäljempänä TyEL) 4 ja 7 §:n mukaista määritelmää työntekijästä ja työntekijään rinnastettavasta henkilöstä.

Vuodesta 2011 alkaen tapaturmavakuutuslain mukainen työntekijään rinnastettava henkilö ja yrittäjä kuitenkin poikkesivat TyEL 7 §:n ja yrittäjän eläkelain (jäljempänä YEL) 3 §:n vastaavista määritelmästä. Vuodesta 2011 alkaen vuoden 2015 loppuun tapaturmavakuutuslain henkilöpiiri oli entistä epäyhdenmukaisempi työeläkelainsäädännön henkilöpiirin kanssa.

Tapaturmavakuutuslaki ei ollut henkilöllisen soveltamisalan osalta riittävän selkeä ja pakollisen työtapaturmavakuutuksen henkilöpiiri oli melko väljä ja epätarkka.

Tapaturmavakuutuslain 1.1 §:ssä määriteltiin pakolliseen vakuutukseen kuuluvat työntekijät. Sen mukaan sillä, joka sopimuksen perusteella, työntekijänä, vastikkeesta tekee työtä toiselle, työnantajalle, tämän johdon ja valvonnan alaisena, oli oikeus saada

korvausta työtapaturmasta, sen mukaan kuin tässä laissa säädettiin. Vastikkeeksi katsottiin jokainen etu, jolla oli taloudellista arvoa.

Pakolliseen vakuutukseen kuuluivat myös johtavassa asemassa olevat henkilöt, joiden omistusosuus oli enintään 50 %.

Tapaturmavakuutuslain 1.3 §:n mukaan pakolliseen vakuutukseen kuului myös johtavassa asemassa oleva osakeyhtiön toimihenkilö ja muussa yrityksessä tai yhteisössä johtavassa asemassa oleva henkilö, ei kuitenkaan, jos johtavassa asemassa oleva osakeyhtiön toimihenkilö joko yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omisti enemmän kuin puolet yhtiön **osakepääomasta** tai muussa yrityksessä tai yhteisössä johtavassa asemassa olevalla henkilöllä oli katsottava olevan yrityksessä tai yhteisössä sanottua vastaava **määräämisvalta**.

Muulla yrityksellä tai yhteisöllä tarkoitettiin esimerkiksi avointa yhtiötä (jäljempänä ay) tai kommandiittiyhtiötä (jäljempänä ky). Siten avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, joka omisti enintään 50 % yhtiöosuuksista tai jolla oli sitä vastaava määräämisvalta yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa, kuului pakolliseen vakuutukseen.

Tapaturmavakuutuslain 1 §:ssä ei määritelty, mitä tarkoitetaan johtavalla asemalla tai perheenjäsenellä. Nimenomaisen säännöksen puuttuessa avopuolisoa ei rinnastettu aviopuolisoon ja siten avopuolisoa ei katsottu perheenjäseneksi.

Tapaturmavakuutuslain 1 §:ssä ei todettu yksiselitteisesti, että avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiö jäisivät pakollisen vakuutuksen ulkopuolelle. Lain tulkintakäytännön perusteella nämäkin henkilöt olivat voineet olla pakollisesti vakuutettavia työntekijöitä muiden edellytysten täyttyessä.

Pakollisen vakuutuksen ulkopuolelle jäivät samassa taloudessa asuvat perheenjäsenet.

Tapaturmavakuutuslain 2 §:n mukaan oikeutta korvaukseen työtapaturman johdosta ei ollut työntekijällä, joka eli vakinaisesti työnantajan taloudessa ja oli hänelle tai hänen aviopuolisolleen sukua suoraan takenevassa tai etenevässä polvessa tahi oli hänen ottolapsensa tai ottovanhempansa tahi jonkun tässä tarkoitetun henkilön puoliso.

Säännöksessä työnantajalla tarkoitettiin itsenäistä yrittäjää tai ammatinharjoittajaa, mutta ei yhtiömuotoista yritystä. Yhtiömuotoisen yrityksen osakkaan tai yhtiömiehen samassa taloudessa asuva perheenjäsen kuului pakolliseen vakuutukseen työntekijänä, jos hän teki vastikkeellista työtä yhtiössä.

Samassa taloudessa asumista arvioitiin mm. jääkaapin kautta eli maksoiko perheenjäsen itse omasta asumisestaan ja ruoastaan. Samassa osoitteessa / talossa asuminen ei ollut samassa taloudessa asumista, jos taloudet olivat erillisiä.

Rekisteröidyn parisuhteen osapuolet rinnastettiin aviopuolisoihin. Avopuoliso ei ollut laissa tarkoitettu perheenjäsen.

Siten elinkeinonharjoittajana toimivan yrittäjän kanssa samassa taloudessa asuva perheenjäsen voitiin vakuuttaa tapaturmavakuutuslain mukaisella vapaaehtoisella työajan vakuutuksella.

2.2. Tapaturmavakuutuslaissa oli omat määritelmät työsuhteiselle työntekijälle ja häneen rinnastettavalle henkilölle

Tapaturmavakuutuslaissa oli oma työsuhteen määritelmä, jota ei ollut sidottu työsopimuslain (55/2001) työsuhteen käsitteeseen vastaavalla tavalla kuin työntekijän eläkelaisissa. Vaikka työsuhteen tunnusmerkit olivat samankaltaiset kuin työsopimuslain mukaisessa työsuhteessa, soveltamisala ei määräytynyt työsopimuslain tulkintakäytäntöä noudattaen. Tapaturmavakuutuslain soveltamiskäytäntö olikin muodostunut jossain suhteessa työsopimuslakia laajemmaksi ja tapaturmavakuutuksen piiriin oli tullut mukaan toimintaa, jota ei tehty ansiotarkoituksessa.

Tapaturmavakuutuslaissa myös määriteltiin erikseen työntekijään rinnastettavat, johtavassa asemassa työskentelevät henkilöt ja käänteisesti pakollisen vakuutuksen ulkopuolelle jäävät yrittäjät. Säännöstä (1.3 §:ää) ei ollut sidottu työeläkelainsäädännön (TyEL/YEL) vastaaviin säännöksiin eikä soveltamisala siten tältäkkään osin määräytynyt täysin yhdenmukaisesti työeläkelainsäädännön kanssa ja sen tulkintakäytäntöä noudattaen. Laissa ei ollut myöskään nimenomaista määritelmää yrittäjästä, ja henkilöä, joka ei ollut tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettu työntekijä tai häneen rinnastettava henkilö, pidettiin yleensä yrittäjänä.

Johtavassa asemassa olevaksi henkilöksi katsottiin lain tulkintakäytännössä yhtiön toimihenkilö, joka päivittäin käytti yhtiössä päätöksentekovaltaa ja jonka tehtävänimike ja tehtävät vastasivat tätä valtaa.

- Osakeyhtiössä toimitusjohtaja oli johtavassa asemassa.
 - Muu henkilö, joka käyttää päivittäistä päätösvaltaa, oli myös johtavassa asemassa.
 - Hallituksen puheenjohtaja ja hallituksen jäsen eivät olleet johtavassa asemassa, jos heidän päätäntävaltansa ei ollut päivittäistä.
- Kommandiittiyhtiössä vastuunalainen yhtiömies oli johtavassa asemassa.
- Avoimessa yhtiössä yhtiömiehet olivat johtavassa asemassa.

Enemmistöosakkaaksi katsottiin osakeyhtiössä osakas, joka yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omisti yli puolet osakepääomasta. Kommandiittiyhtiössä enemmistöosakas oli vastuunalainen yhtiömies, jolla oli yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli puolet yhtiöosuuksista tai määräämisvallasta. Avoimessa yhtiössä enemmistöosakas oli yhtiömies, jolla oli yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli puolet yhtiöosuuksista tai määräämisvallasta.

Johtavassa asemassa olevan toimihenkilön tuli itse omistaa vähintään yksi osake. Siten pelkällä perheenjäsenen osake-enemmistöllä ei ollut yksin merkitystä. Omistusosuuden laskemisessa ei otettu huomioon osakkeiden tuottamaa äänimäärää eikä välillistä omistamista. Omistamiseksi katsottiin vain suoran omistamisen mukainen prosenttiosuus osakepääomasta.

Jos enemmistöosakkaalla ei ollut osakeyhtiössä johtavaa asemaa, hän kuului pakollisen vakuutuksen piiriin omistusosuudestaan huolimatta.

Perheenjäseneksi katsottiin samassa taloudessa asuva perheenjäsen. Määritelmä vastasi lain 2 §:n määritelmää perheenjäsenestä. Perheenjäsenyydellä oli yhtiömuotoisessa yrityksessä merkitystä vain silloin, kun perheenjäsen itse omisti yhtiön osakkeita. Avopuolisoa ei rinnastettu aviopuolisoon.

Työtaturmavakuutusjärjestelmän ja työeläkejärjestelmän yhtiömiessäännöksiä koskevat keskeiset erot olivat:

- johtavan aseman määrittely;
- osakkeiden äänimäärän ja välillisen omistamisen vaikutus;
- perheenjäsenen käsite;
- vuodesta 2011 alkaen osakeomistuksen määrä.

Siten lakisääteisen työtaturmavakuutuksen piiriin saattoi kuulua useita sellaisia yhtiöiden osakkaita ja yhtiömiehiä, jotka työeläkejärjestelmässä kuuluivat yrittäjien eläkelain piiriin. Esim. työntekijän eläkelain nimenomaisen säännöksen mukaan ay:n yhtiömies ja ky:n vastuunalainen yhtiömies olivat yrittäjiä ja siten yel:lin piirissä. Myös oy:n osakkaita kuului laajemmin lakisääteiseen työtaturmavakuutuksen kuin työeläkevakuutukseen etenkin osakkeiden äänimäärää ja välillistä omistamista koskevien erojen takia.

2.3. Vakuutusyhtiön vakuutusehdoissa saattoi olla rajoituksia vakuutuksen myöntämiseen

Vakuutusyhtiö määräsi tapaturmavakuutuslain mukaisen vapaaehtoisen vakuutuksen ehdoista ja hinnoittelusta. Vakuutusehdoissa saattoi siten olla rajoituksia liittyen vakuutuksen myöntämiseen esimerkiksi täydellä työkyvyttömyyseläkkeellä olevalle henkilölle. Vakuutusehdoissa saattoi olla määräyksiä ns. sovitun vuosityöansion määrittämisestä.

2.4. Tapaturmavakuutuslain ja työntekijän eläkelain henkilöpiirit eriytyivät toisistaan entisestään 1.1.2011 alkaen

Työntekijän eläkelakia (395/2006) ja yrittäjän eläkelakia (1272/2006) muutettiin 1.1.2011 alkaen lailla työntekijän eläkelain muuttamisesta ja lailla yrittäjän eläkelain 3 §:n muuttamisesta (hallituksen esitys HE 135/2010 vp).

Yrittäjämääritelmää muutettiin ja se laajennettiin koskemaan jo yli 30 %:n omistustilanteita aiemman 50 %:n sijaan. Muutosta perusteltiin sillä, että aiempia omistusosuuden ja määräämisvallan rajoja pidettiin liian korkeina.

YEL:in soveltamisalan ja yrittäjämääritelmään piiriin tuli lakimuutoksen myötä osakeyhtiössä johtavassa asemassa työskentelevä yhtiön osakas, joka omisti yksin **yli 30 prosenttia** yhtiön osakkeista tai hänellä yksin oli yli 30 prosentin osuus osakkeiden tuottamasta määräämisvallasta. Myös muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevä henkilö, jolla yksin oli vastaava määräämisvalta muussa yhteisössä, tuli YEL:n soveltamisalaan.

Soveltamiskäytännössä oli tunnistettu tiettyjä yrityksen osaomistajaryhmiä, jotka kuuluivat TyELiin, mutta saattoivat sopia, ettei heille maksettu palkkaa yrityksessä työskentelynsä osalta, vaan palkan sijasta he nostivat yrityksestä osinkoa tai voitto-osuutta. Tällöin he tosiasiallisesti jäivät TyEL:n mukaisen pakollisen työeläketurvan

ulkopuolelle, koska heillä ei ollut TyEL:ssä edellytettyä ansiotuloa, jonka perusteella vakuuttamisvelvollisuus olisi syntynyt.

Yrittäjämääritelmän laajennuksia vastaavasti rajoitettiin työntekijän eläkelain mukaista määritelmää työntekijään rinnastettavasta henkilöstä. Muutoksen perusteella henkilöitä siirtyi työntekijän eläkelain mukaan vakuutetuista yrittäjän eläkelain mukaan vakuutetuiksi.

Lainvalmistelussa vuonna 2010 arvioitiin, että n. 10 000 TyEL-vakuutettua siirtyisi muutoksen myötä YEL-vakuuttamisvelvollisiksi. Lisäksi n. 8 000 henkilöä tulisi YEL-vakuuttamisvelvollisiksi, jotka eivät olleet olleet TyEL-vakuutettuja.

Lakimuutos sisälsi siirtymäsäännöksiä ja esimerkiksi johtavassa asemassa työskentelevä osakeyhtiön osakas tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevä henkilö, joka siirtyi YELiin piiriin, oli kuitenkin velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen siten, että vakuutus alkoi 1.1.2014.

Tapaturmavakuutuslakiin ei tehty vastaavia muutoksia ja omistamisen sekä määräysvallan edellytykset säilyivät ennallaan. **Työtapaturmavakuutuksessa vastaavat YELiin siirtyneet henkilöt piti vakuuttaa edelleen pakollisella vakuutuksella.** Tämä aiheutti epäselvyyttä ja väärinkäsityksiä vakuutuksenottajien keskuudessa.

3. Taulukko työhön osallistuvien yrittäjien/yhtiömiesten vakuuttamisesta työtapaturmavakuutuksella vuosien saatossa

Alla olevassa taulukossa on kuvattu, miten työhön osallistuva yrittäjä/yhtiö vakuutettiin työtapaturmavakuutuksella vuosien saatossa. Ensimmäisessä sarakkeessa on ensimmäisellä rivillä kuvattu ensin sovellettava laki. Seuraavilla riveillä on kuvattu henkilön asema. Toisessa sarakkeessa on kuvattu henkilön vakuuttaminen 1.1.2016 alkaen aina nykyhetkeen asti. Toisessa sarakkeessa on kuvattu henkilön vakuuttaminen vuosina

1.1.2011 – 31.12.2015. Kolmannessa sarakkeessa on kuvattu henkilön vakuuttaminen vuosina 1.1.1949 – 31.12.2010. Riveillä esitetään asianomaisena lain (työtaturma- ja ammattitautilaki tai tapaturmavakuutuslaki) soveltuva pykälä, johon vakuuttaminen perustui.

	Ajanjakso 1.1.2016-nykyhetki	Ajanjakso 1.1.2011-31.12.2015	Ajanjakso 1.1.1949- 31.12.2010
Sovellettava laki	TyTAL	TapVakL	TapVakL
Itsenäinen ammattinharjoittaja	188 §	57.1 §	57.1 §
Itsenäisen ammattinharjoittajan tai yksityisen työnantajan kanssa samassa taloudessa asuva perheenjäsen	muut perheenjäsenet kuin avio-/avopuoliso pakollinen vakuutus (työsuhde)	57.1 §	57.1 §
Itsenäisen ammattinharjoittajan tai yksityisen työnantajan palkkaa saava avopuoliso tai eri taloudessa asuva perheenjäsen	muut perheenjäsenet kuin avio-/avopuoliso pakollinen vakuutus (työsuhde)	pakollinen vakuutus	pakollinen vakuutus

Avoimen yhtiön yhtiömies/ kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, joka omistaa yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa enintään 30 %	188 §	pakollinen vakuutus	pakollinen vakuutus
Avoimen yhtiön yhtiömies/ kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, joka omistaa yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli 30 %, mutta enintään 50 %	188 §	pakollinen vakuutus	pakollinen vakuutus
Ay:n yhtiömies, joka omistaa yksin 50 % ja yhdessä samassa taloudessa asuvan avopuolison kanssa 100 %.	188 §	pakollinen vakuutus	pakollinen vakuutus

Avoimen yhtiön yhtiömies/ kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, joka omistaa yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli 50 %	188 §	57.1 §	57.1 §
Kommandiittiyhtiön äänetön yhtiömies, joka työskentelee palkkaa vastaan	pakollinen vakuutus (työsuhde)	pakollinen vakuutus	pakollinen vakuutus
Osakeyhtiön osakas, joka on johtavassa asemassa ja omistaa yksin enintään 30 % tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa enintään 50 %, josta hänen oma omistuksensa on enintään 30 %	pakollinen vakuutus	pakollinen vakuutus	pakollinen vakuutus
Osakeyhtiön osakas, joka on johtavassa asemassa ja omistaa	188 §	pakollinen vakuutus	pakollinen vakuutus

yksin yli 30 % mutta enintään 50 % tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa enintään 50 %, josta hänen oma omistuksensa on yli 30 %			
Oy:n osakas, joka on johtavassa asemassa ja omistaa yksin 50 % ja yhdessä samassa taloudessa asuvan avopuolionsa kanssa 100 %.	188 §	pakollinen vakuutus	pakollinen vakuutus
Osakeyhtiön osakas, joka on johtavassa asemassa ja omistaa yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli 50 %	188 §	57.1 §	57.1 §
Osakeyhtiön osakas, joka ei ole johtavassa asemassa	pakollinen vakuutus (työsuhde)	pakollinen vakuutus	pakollinen vakuutus

Osakeyhtiön osakkaan tai muun yhteisön yhtiömiehen palkkaa saava puoliso ja palkatut perheenjäsenet, jotka eivät ole osakkaita tai yhtiömiehiä.	pakollinen vakuutus (työsuhde)	pakollinen vakuutus	pakollinen vakuutus
--	--------------------------------	---------------------	---------------------